

BEOGRADSKA BERZA
BELGRADE STOCK EXCHANGE

TUMAČENJE ČLANA 181. PRAVILA POSLOVANJA

Beogradske berze a.d. Beograd

01/1 br. 4980/20

OBJAVA

Na osnovu čl. 49. st. 1. tač. 13. i 18. Statuta Beogradske berze a.d. Beograd (04/1br.954/16) u vezi člana 236. stav 1. Pravila poslovanja Beogradske berze a.d. Beograd (04/2 br. 1212/20, u daljem tekstu: Pravila Berze), Upravni odbor Beogradske berze a.d Beograd, na X/20 sednici, dana 29.10.2020. godine utvrdio je tumačenje člana 181. Pravila Berze

Tumačenje člana 181. Pravila Berze objavljeno je na internet stranici Berze:

dana 30. oktobra 2020. godine

BEOGRADSKA BERZA
Siniša Krneta, direktor

Na osnovu čl. 49. st. 1. tač. 13. i 18. Statuta Beogradske berze a.d. Beograd (04/1br.954/16) u vezi člana 236. stav 1. Pravila poslovanja Beogradske berze a.d. Beograd (04/2 br. 1212/20, u daljem tekstu: Pravila Berze), Upravni odbor Beogradske berze a.d. Beograd, na X/20 sednici, dana 29.10.2020. godine utvrdio je sledeće tumačenje člana 181. Pravila Berze.

AUTENTIČNO TUMAČENJE ČLANA 181. PRAVILA POSLOVANJA BEOGRADSKA BERZA A.D. BEOGRAD

I

Na osnovu člana 236. stav 1. Pravila poslovanja Beogradske berze a.d. Beograd (04/2 br. 1212/20, u daljem tekstu: Pravila Berze), Upravni odbor Beogradske berze a.d. Beograd, na X/20 sednici, dana 29.10.2020. godine utvrdio je sledeće tumačenje člana 181. Pravila Berze.

II

Član 181. Pravila Berze glasi:

„Član 181.

Član Berze **može putem pomoćnih radnih stanica** unositi naloge za trgovanje u BelexFIX, u slučaju neispravnosti klijentske radne stanice i/ili servera člana Berze ili kada je usled nestanka električne energije ili drugih opravdanih razloga došlo do prekida telekomunikacionih veza između Berze i člana Berze.

Berza u svom poslovnom sedištu obezbeđuje najmanje tri pomoćne radne stanice.

Berza odlukom utvrđuje bliže uslove za korišćenje pomoćnih radnih stanica, a njihovo korišćenje na osnovu podnetog pisanog obrazloženog zahteva člana Berze odobrava zaposleni Berze koga odredi Direktor Berze.

Član Berze kome je odobreno korišćenje pomoćne radne stanice, ne može u periodu korišćenja pomoćne radne stanice ispostavljati naloge za trgovanje u BelexFIX i putem svoje ispravne klijentske radne stanice (glavnog i/ili rezervnog sajta člana Berze u smislu odredbi ovih Pravila), kao i elektronski korišćenjem BelexFIXAPI modula.

III

Odredbama člana 181. Pravila Berze regulisana je komunikacija članova Berze sa sistemom BelexFIX putem pomoćnih radnih stanica koje Berza stavlja na raspolaganje članovima Berze u slučaju nemogućnosti ispostavljanja naloga u informacioni sistem Berze usled nastupanja razloga utvrđenog Pravilima Berze i to zbog: neispravnosti klijentske radne stanice i/ili servera člana Berze ili kada je usled nestanka električne energije ili drugih opravdanih razloga došlo do prekida telekomunikacionih veza između Berze i člana Berze.

Pomenutom odredbom opredeljen je minimalni broj radnih stanica koje Berza obezbeđuje u svom poslovnom sedištu. Broj radnih stanica, odnosno tri koliko je Berza obezbedila u svom poslovnom prostoru za namenu pomoćnih radnih stanica, zasnovan je na analizi iskustava dosadašnje prakse, broja i tehničke opremljenosti članova Berze, te obimom poslovnih aktivnosti koje članovi Berze realizuju na Berzi.

IV

Imajući u vidu da odredba člana 181. Pravila poslovanja reguliše slučaj koji je od uticaja na kontinuitet poslovanja člana Berze (zasnovan na neispravnosti klijentske radne stanice i/ili servera člana Berze, nestanku električne energije ili drugih opravdanih razloga usled kojih je došlo do prekida telekomunikacionih veza između Berze i člana Berze, te je time nastupio prekid i mogućnost člana Berze da ispostavlja naloge za trgovanje u BelexFIX), konsultovane su odredbe relevantnih propisa – zakona i podzakonskih **akata Komisije za hartije od vrednosti**, koje su članovi Berze (**investiciona društva**) dužna da primenjuju u poslovima registrovane delatnosti investicionog društva.

Član 9. Pravilnika o organizacionim zahtevima za pružanje investicionih usluga i obavljanje investicionih aktivnosti i dodatnih usluga ("Sl. glasnik RS", br. 89/2011, 44/2012, 94/2013 i 3/2016), glasi

Mere za obezbeđivanje kontinuiteta poslovanja (investiciono društvo)

„Član 9.
Investiciono društvo je dužno da donese, primenjuje i redovno ažurira mere koje će osigurati kontinuitet poslovanja informacionog sistema, a naročito:

1. zaštitu sistema hardverskim i softverskim rešenjima, **pouzdanim sistemima za neprekidno napajanje, rezervnim telekomunikacionim vezama i uređajima;**
2. pouzdanost informacionog sistema:
  - formiranjem istovremeno duplih podataka na serverima i obezbeđenjem rezervnog servera,
  - sačinjavanjem najmanje dve kopije podataka na kraju svakog radnog dana, pri

čemu se jedna kopija čuva u službenim prostorijama, a druga kopija na drugoj lokaciji.

Investiciono društvo je dužno da donese, primenjuje i redovno ažurira **mere koje će osigurati kontinuitet poslovanja u vanrednim okolnostima**, a koje uključuju blagovremeno uspostavljanje funkcija i pristupa informacijama i blagovremeni nastavak pružanja usluga ako, u vanrednim okolnostima, nije moguće nesmetano poslovanje.

Dalje, uvažavajući okolnost da su među članovima Berze i **ovlašćene banke** (organizacioni deo banke), konsultovane su i odredbe propisa koji uređuju poslovanje banaka u delu obaveze obezbeđenja kontinuiteta poslovanja. S tim u vezi, dato pitanje regulisano je između ostalog i **Odlukom Narodne banke Srbije** o minimalnim standardima upravljanja informacionim sistemom finansijske institucije ("Sl. glasnik RS", br. 23/13, 113/13, 2/17 i 88/19), a koja uređuje:

- ✓ U tački 12. - *Finansijska institucija je dužna da rizikom informacionog sistema upravlja tako da omogući nesmetano upravljanje bezbednošću ovog sistema i **upravljanje kontinuitetom poslovanja** finansijske institucije. Upravljanje rizikom informacionog sistema mora da obuhvati **celokupan informacioni sistem finansijske institucije** i da bude integrisano u sve faze razvoja tog sistema.*
- ✓ U tački 24. - *Finansijska institucija je dužna da, radi obezbeđivanja nesmetanog i kontinuiranog funkcionisanja svih svojih značajnih sistema i procesa, kao i ograničavanja gubitaka u vanrednim situacijama, **uspostavi proces upravljanja kontinuitetom poslovanja.***
- ✓ U tački 26. *Upravni odbor banke ..... dužan je da, na osnovu aktivnosti sprovedenih u skladu s tačkom 25. ove odluke, donese plan kontinuiteta poslovanja (Business Continuity Plan), kao i plan oporavka aktivnosti u slučaju katastrofa (Disaster Recovery Plan) kojim se prevashodno uređuje stvaranje uslova za oporavak i raspoloživost resursa informacionog sistema potrebnih za odvijanje kritičnih/ključnih poslovnih procesa. Plan kontinuiteta poslovanja naročito sadrži: 1) opis*

AUTENTIČNO TUMAČENJE

procedura u slučaju prekida poslovanja; 2) ažuran spisak svih resursa neophodnih za ponovno uspostavljanje kontinuiteta poslovanja; 3) podatke o timovima koji će biti odgovorni za ponovno uspostavljanje poslovanja u slučaju nastanka nepredviđenih događaja i o imenovanim članovima tih timova, uključujući i njihove jasno utvrđene dužnosti i odgovornosti, kao i plan unutrašnjih i spoljnih linija komunikacije; 4) rezervnu lokaciju - u slučaju prekida poslovanja i nemogućnosti ponovnog uspostavljanja poslovnih procesa na primarnoj lokaciji.

V

Sa početkom i tokom **trajanja opasnost od širenja zarazne bolesti COVID-19** izazvane virusom SARS-CoV-2, saglasno relevantnim propisima, Berza je prilagodila svoje poslovanje, te obavljanje poslova registrovane delatnosti na način kojim se sprovode propisane mere za sprečavanje i suzbijanje zarazne bolesti COVID-19.

U sklopu aktuelnih aktivnosti, primenjene su preventivne mere i aktivnosti u skladu sa propisanim obavezama za sprečavanja pojave i širenja zarazne bolesti i otklanjanje rizika za **bezbedan i zdrav rad zaposlenih Berze, kao i lica koja se zateknu u radnoj okolini Berze**. Istovremeno, izvršena je reorganizacija poslovnog prostora kojom se obezbeđuje primena propisanih mera o fizičkoj distanci zaposlenih u radnom prostoru.

Mere su primenjene na način da se istim ne dovodi u pitanje primena relevantnih propisa koji uređuju funkcionisanje organizatora tržišta u delu propisanih organizacionih, kadrovskih i tehničkih uslova iz dozvole za rad Berze, te između ostalog i punu obezbeđenost mera za obezbeđenje kontinuiteta poslovanja, propisanih članom 9. Pravilnika o davanju dozvole za rad i uslovima za obavljanje delatnosti organizatora tržišta ("Sl. glasnik RS", br. 89/2011, 44/2012, 94/2013, 3/2016 i 13/2018), koji glasi:

Mere za obezbeđivanje kontinuiteta poslovanja (Berza)

Član 9

Berza je dužna da donese, primenjuje i redovno ažurira mere koje će osigurati kontinuitet poslovanja informacionog sistema, a naročito:

1. zaštita sistema hardverskim i softverskim rešenjima, pouzdanim sistemima za neprekidno napajanje, rezervnim telekomunikacionim vezama i uređajima;
2. pouzdanost informacionog sistema sačinjavanjem najmanje dve kopije podataka na kraju svakog radnog dana, pri čemu se jedna kopija čuva u službenim prostorijama, a druga kopija na drugoj lokaciji;

3. kontinuitet rada informacionog sistema formiranjem sekundarne baze podataka i sekundarnog računarskog sistema;
4. blagovremeno uspostavljanje funkcija i pristupa informacijama za nastavak poslovanja ako u vanrednim okolnostima, nije moguće nesmetano poslovanje;
5. procedure za rekonstrukciju sistema u slučaju oštećenja sistema ili pristupa od strane neovlašćenih lica;
6. redovnu kontrolu i ažuriranje osnovnih tehničkih i programskih funkcija sistema."

VI

Imajući u vidu da su relevantnim propisima uređene mere za obezbeđenje kontinuiteta poslovanja Berze i članova Berze, odredbu člana 181. Pravila i mogućnost korišćenja pomoćne radne stanice, treba razumeti samo kao **diskrecionu normu, ali ne i imperativnu odredbu** kojom se niti Berza, niti član Berze uslovljava na korišćenje pomoćne radne stanice, te time obezbeđuje kontinuitet u poslovanju mogućnošću ispostavljanja naloga za trgovanje u BelexFIX kada su kod člana Berze nastupili razlozi kojim se vrši prekid u kontinuitetu poslovanja.

AUTENTIČNO TUMAČENJE

Dalje, uvažavajući aktuelne mere u suzbijanju i sprečavanju sprečavanje i suzbijanje zarazne bolesti COVID-19, koje su propisane relevantnim odlukama nadležnih državnih organa u skladu sa zakonima i aktima donetim na osnovu zakona kojim se ostvaruje **javni interes**, stvaranjem uslova za očuvanje i unapređenje zdravlja stanovništva putem sveobuhvatnih aktivnosti društva, a da je javni interes iznad interesa pojedinca, fizičkog i/ili pravnog lica, odredbu člana 181. Pravila treba razumeti tako da je ona primenjiva u redovnim uslovima poslovanja, a ne i u uslovima kada je opasnost po zdravlje zaposlenih Berze i zaposlenih članova Berze povećana u uslovima epidemije zarazne bolesti.

Najzad, podzakonskim aktom Komisije za hartije od vrednosti, prethodno su propisane mere koje je investiciono društvo dužno da primeni, a propuštanje obezbeđenja ispunjenosti propisanih mera ne može se pravdati mogućnošću korišćenja pomoćne radne stanice Berze, čije uspostavljanje od strane Berze, kao što je navedeno nije propisano relevantnim propisom

VII

Iz navedenih razloga, za vreme trajanja proglašene epidemije zarazne bolesti COVID-19 izazvane virusom SARS-CoV-2, član Berze kontinuitet u poslovanju i ispostavljanje naloga za trgovanje u BelexFIX, ne može obezbeđivati putem pomoćnih radnih stanica koje je Berza organizovala u svom poslovnom sedištu, već kontinuitet u svom poslovanju obezbeđuje primenom mera propisanih zakonom i aktima donetim na osnovu zakona, koje je dužan da se pridržava u svom poslovanju. Saglasno navedenom, tokom trajanja navedenog perioda proglašene epidemije, Berza ne odobrava korišćenje pomoćnih radnih stanica.

VIII

Ovo autentično tumačenje objaviti na internet stranici Berze.

BEOGRADSKA BERZA
Upravni odbor
Olivera Zdravković, predsednik